

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОТИДІЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ»

Харків

2024

Матеріали для практичних занять з навчальної дисципліни «Протидія легалізації злочинних доходів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 35 с.

У к л а д а ч і:

В.Ю. Шепітько,

В.М. Шевчук,

Є. Є. Демидова,

К. В. Латиш

Вступ

Мета навчальної дисципліни «Протидія легалізації злочинних доходів» – формування системи теоретичних та наукових знань щодо видів та форм взаємодії детектива у протидії легалізації злочинних доходів, у формуванні криміналістичної класифікації та криміналістичної характеристики легалізації злочинних доходів, особливостей виявлення їхніх ознак, а також організації та планування розслідування легалізації злочинних доходів, особливостей використання спеціальних знань.

Завдання:

- формування системи знань щодо основних засад протидії легалізації злочинних доходів, а також практичних навичок у розслідуванні легалізації злочинних доходів;
- набуття теоретичних та наукових знань щодо визначення ролі криміналістичної класифікації легалізації злочинних доходів у формуванні криміналістичних засобів протидії;
- набуття теоретичних та наукових знань щодо формування криміналістичної характеристики легалізації злочинних доходів;
- формування умінь з встановлення криміналістично значущих елементів криміналістичної характеристики;
- розвиток навичок та умінь щодо виявлення та документування фактів руху грошових коштів під час здійснення злочинної діяльності, зв'язків між джерелами походження грошових коштів і тим, коли вони були одержані та де зберігаються;
- формування системи теоретичних знань та практичних навичок з організації та планування розслідування легалізації злочинних доходів;
- формування навичок з визначення типових слідчих ситуацій під час розслідування легалізації злочинних доходів та побудови алгоритмів дій по їх вирішенню;
- формування практичних навичок з планування та проведення слідчих

(розшукових) дій під час розслідування легалізації злочинних доходів;

- набуття знань та практичних навичок у виявленні, огляду, фіксації та вилученні об'єктів, необхідних для проведення відповідних видів судових експертиз;

- формування практичних навичок з розроблення тактики проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування легалізації злочинних доходів;

- набуття умінь та навичок з розроблення тактичних операцій відповідно до тих тактичних завдань, які виникають під час розслідування легалізації злочинних доходів;

- формування умінь та навичок підготування та оформлення матеріалів для призначення різних видів експертиз під час розслідування легалізації злочинних доходів;

- формування умінь та практичних навичок з призначення відповідних видів експертиз, а також аналізу та надання оцінки висновкам цих експертиз, які проводяться під час розслідування легалізації злочинних доходів, їхнього змісту та оформлення;

- визначення можливих форм міжнародного співробітництва у сфері протидії легалізації злочинних доходів.

**1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№ п/п	Тема	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4
1	Криміналістична класифікація легалізації злочинних доходів.	2	8
2	Криміналістична характеристика легалізації злочинних доходів.	2	8
3	Виявлення ознак легалізації злочинних доходів та відкриття кримінального провадження.	2	8
4	Типові слідчі ситуації в розслідуванні легалізації злочинних доходів та алгоритми дій по їх вирішенню.	2	8
5	Організація та планування розслідування легалізації злочинних доходів. Система типових версій.	2	8
6	Тактика провадження окремих слідчих (розшукових) та	2	8

	негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування легалізації злочинних доходів.		
7	Тактичні операції в розслідуванні легалізації злочинних доходів.	2	8
8	Види та форми взаємодії детектива у протидії легалізації злочинних доходів.	2	8
9	Використання спеціальних знань при розслідуванні легалізації злочинних доходів.	2	8
10	Міжнародне співробітництво у галузі протидії легалізації злочинних доходів.	2	8
	Разом	20	80

2. ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1: КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2 год.)

Практичне заняття №1

П л а н

1. Сутність легалізації злочинних доходів: поняття, види та ознаки.
2. Етапи відмивання коштів: розміщення, приховування та інтегрування.
Типологія (індикатори) ризику відмивання коштів.
3. Роль криміналістичної класифікації у методиці розслідування легалізації злочинних доходів.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. З 26 липня 2021 року по грудень 2022 року Іванова Г., працювала продавцем в магазині «Веселка». У період з серпня по грудень 2022 року привласнила гроші в сумі 6459 гривень, які знаходились в касі магазину. Привласнені кошти Іванова Г. з метою погашення кредиту за квартиру, зарахувала на рахунок «Приват Банку», а також проводила зняття грошей з рахунку та розрахунок кредитною карткою за товари. *Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*

2. Під час розслідування кримінального провадження було з'ясовано, що керівник приватного підприємства «Інвест», знаючи, що це підприємство, не має найманих працівників і з 2003 р. не отримує прибутку та не виплачує

заробітну плату, підробив довідки про заробітну плату, на підставі яких отримав у кредитній спілці кредити на загальну суму 80 тис. грн., які використав для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства. *Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*

Список додаткової літератури

Бойко А.О. Система протидії легалізації кримінальних доходів у забезпеченні економічної безпеки національної економіки: теорія, методологія, практика : монографія. Суми : Видавництво «Ярославна», 2019. 315 с.

Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: наук.-практ. посіб.; Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. Харків : Одиссей, 2005. 312 с.

Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні: підруч. / Користін О.Є., Аркуша Л.І., Беніцький А.С. та ін.; за ред. проф. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс, 2015. 984 с.

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

ТЕМА 2: КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2 год.)

Практичне заняття №2

П л а н

1. Поняття та елементи криміналістичної характеристики.
2. Предмет злочинного посягання та спосіб злочину: підготування, вчинення та приховування.
3. Обстановка, час, місце та знаряддя вчинення легалізації злочинних доходів.
4. Особа злочинця. Слідова картина легалізації злочинних доходів.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. У серпні 2021 року Косарь В., відкрив на підставну особу Сидоренко С. приватне підприємство «Глобус», видом діяльності якого являлось надання довгострокових позик під певний відсоток, при цьому він мав отримувати авансові платежі від вкладників. Під час діяльності даного підприємства Косарь В. вирішив не повертати отримані від вкладників кошти та зловживаючи довірою Довгань Р., шахрайським шляхом, ввівши її в оману, уклав з нею угоду про надання нібито кредиту у розмірі 100000 гривень, при цьому Довгань Р. на рахунок ПП «Глобус» під виглядом авансового платежу внесла кошти у сумі 10000 гривень. Після цього Косарь В. отримані кошти в розмірі 4000 грн. перерахував на інший банківський рахунок «за оренду приміщення», а також 6000 грн «за меблі та оргтехніку». *Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Визначте елементи криміналістичної характеристики.*

2. Будучи директором приватного підприємства "Рембуд" (що проводить будівельно - ремонтні роботи), Куліш С. уклав з Коломінською районною державною адміністрацією в особі Федько Я. та приватним підприємством "Проект" договір, відповідно до якого ПП "Проект" зобов'язалося виконати роботи по ремонту покрівлі загальноосвітньої школи №1, та склав локальний кошторис з розрахунку договірної ціни щодо оплати за виконуваними роботами та завищив об'єми виконуваних його підприємством робіт на 118667 грн., зазначивши суму виконання в розмірі 320 000 грн. Після виконання будівельних робіт Куліш С. підписав завідомо неправдиві акти приймання виконаних робіт на суму 320 000 грн. Внаслідок вказаних дій Коломінською районною державною адміністрацією перераховано на розрахунковий рахунок ПП «Проект» грошові кошти у сумі 320 000 грн., що на 118 667 грн. більше вартості виконаних будівельних робіт, якими заволодів Куліш С. і використав для здійснення підприємницької діяльності та укладення інших договорів у сфері господарської діяльності, з метою надання факту заволодіння бюджетними коштами правомірного вигляду. Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Визначте елементи криміналістичної характеристики.

Список додаткової літератури

Аркуша Л. І. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: характеристика, виявлення, розслідування: монографія. Одеса: Юридична література, 2010. С. 229-259.

Журавель В. А. Криміналістичні методики : сучасні наукові концепції : монографія. Харків : Апостиль, 2012. 302 с.

Захаров В. П. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: теоретико-правовий аспект. *Вісник Національного університету Львівська політехніка. Юридичні науки*. Вип. 801. 2014. С. 180-186.

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

Практичний посібник для працівників органів досудового слідства та експертних підрозділів з питань призначення судової експертизи / за заг. ред. П. В. Коляда. Київ: УВПД ГШ МВС України, 2009. 526 с.

ТЕМА 3: ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА ВІДКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.

(2 год.)

Практичне заняття №3

П л а н

1. Основні напрямки виявлення легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.
2. Обставини, що підлягають доказуванню.
3. Організація отримання первинної інформації щодо ознак, які свідчать про вчинення легалізації злочинних доходів.
4. Особливості початку досудового розслідування легалізації злочинних доходів.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули. Знайомляться із запропонованими викладачем висновками судових експертиз, здійснюють їх оцінку.

Ф а б у л и

1. Під час допиту свідка Сидоренко Т., який працював у ресторані «Арфа» на посаді адміністратора, було з'ясовано, що ресторан працював без простоїв та вихідних, персонал оновлювався кожні два-три місяці, при цьому кількість відвідувачів ресторану була дуже низькою. Водночас заробітна

платня працівників виплачувалася без затримань, а діяльність мережі залишалася прибутковою. Було висунуто версію, що основною метою діяльності ресторану була легалізація доходів, одержаних від злочинної діяльності. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Які дії має здійснити слідчий (детектив) з метою перевірки своєї версії? Які обставини підлягають доказуванню?*

2. У січні 2022 року для здійснення реєстрації права власності на нерухоме майно Рогозін А. подав державному реєстратору комунального підприємства «Центр розвитку та інвестицій Святошинського району» рішення суду від 13.04.2021 у справі за позовом Рогозіна А. до Ольховської І. про поділ майна, набутого під час шлюбу, відповідно до якого визнано за Рогозіним А. право власності на земельну ділянку загальною площею 3,1652 га. та отримав право власності на зазначену земельну ділянку. У лютому 2022 року Рогозін А. продав цю земельну ділянку Прокопенко Р. Пізніше було встановлено, що Рогозін А. ніколи у шлюбі із Ольховською І. не перебував і до суду не звертався із позовною заявою про поділ майна. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Які дії має здійснити слідчий (детектив) з метою перевірки своєї версії? Які обставини підлягають доказуванню?*

Список додаткової літератури

Розслідування злочинів у господарській діяльності: окремі криміналістичні методики: монографія / кол. авт. : В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель, В. М. Шевчук та ін.; за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2006. С. 481–537.

Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 492 с.

Шевчук В.М. Виявлення ознак корупційних кримінальних правопорушень як структурний елемент криміналістичної методики розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7. 2022. С. 425 – 430. URL: http://lsej.org.ua/7_2022/103.pdf

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

ТЕМА 4: ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ В РОЗСЛІДУВАННІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА АЛГОРИТМИ ДІЙ ПО ЇХ ВИРІШЕННЮ.

(4 год.)

Практичне заняття №4

П л а н

1. Ситуаційний підхід у криміналістиці.
2. Поняття та види слідчих ситуацій.
3. Побудова алгоритмів дій по вирішенню слідчих ситуацій.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули. Знайомляться із запропонованими викладачем матеріалами (постановами, ухвалами, висновками судових експертиз).

Ф а б у л и

1. Суддя Бакуменко Д. займався колекціонуванням цінних та рідкісних монет. У більшості випадків купівля відбувалася через аукціони шляхом електронного листування, протягом якого погоджувалася ціна та умови поставки. 20.08.2022 року Бакуменко Д. придбав рідкісну монету за 800 000 грн. розплатившись у готівковий спосіб. Під час перевірки декларацій судді встановлено, що його статки не дорівнювали сумам витрат на монети.

Бакуменко Д. пояснив, що гроші йому позичають родичі. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Які дії має здійснити слідчий (детектив) з метою перевірки версії щодо легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Які обставини підлягають доказуванню?*

2. Під час здійснення моніторингу діяльності мережі магазинів елітного одягу було встановлено, що протягом року мережа працювала постійно і стабільно, оновлювався асортимент одягу, здійснювалося залучення персоналу, виконувалися поточні ремонти у приміщеннях. При цьому кількість відвідувачів мережі була дуже низькою, а іноді взагалі магазини були майже порожніми. Водночас діяльність мережі залишалася прибутковою. Було висунуто версію, що основною метою створення мережі магазинів була легалізація доходів, одержаних від злочинної діяльності. *Чи наявні у цьому випадку ознаки легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом? Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Які дії має здійснити слідчий (детектив) з метою перевірки версії щодо легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Які обставини підлягають доказуванню?*

Список додаткової літератури

Журавель В. А., Веліканов С. В. Слідчі ситуації в методиці розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Вісник Академії правових наук України*. 2004 р. №4 (39). Харків : Право, 2004. С. 170-177.

Захаров В. П. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: теоретико-правовий аспект. *Вісник Національного університету Львівська політехніка. Юридичні науки*. Вип. 801. 2014. С. 180-186.

Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні:

підруч. / Користін О.Є., Аркуша Л.І., Беніцький А.С. та ін.; за ред. проф. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс, 2015. 984 с.

Розслідування злочинів у господарській діяльності: окремі криміналістичні методики: монографія / кол. авт. : В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель, В. М. Шевчук та ін.; за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2006. С. 481–537.

Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Павлов Д. М., Бичкова С. С., Юнін О. С. Київ: Ваіте, 2018. 826 с.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ. СИСТЕМА ТИПОВИХ ВЕРСІЙ.

(2год.)

Практичне заняття №5

П л а н

1. Організація розслідування легалізації злочинних доходів. Складання плану розслідування.
2. Типові слідчі версії. Побудова слідчих версій.
3. Висунення та обґрунтування слідчих версій. Збирання первинних матеріалів.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули. Знайомляться із запропонованими викладачем висновками експертизи зброї слідів і обставин її використання, здійснюють їх оцінку.

Ф а б у л и

1. Співробітники Бюро економічної безпеки України викрили громадянку України Зарубіну Л., яка під час дії воєнного стану перемістила через митний кордон України грошові кошти у сумі 120 млн грн. Гроші були належним чином задекларовані, але їх походження викликало сумніви. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Які дії має здійснити слідчий (детектив) з метою перевірки версії щодо легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом? Які версії можуть бути висунуті в даному випадку? Складіть план розслідування.*

2. Під час допиту потерпілої Тимощенко А. було з'ясовано, що Левко В. шляхом підроблення документів заволодів квартирою № 10, розташованою в будинку № 3 по вул. Миру м. Харків, яка на підставі договору дарування належала Тимощенко А. Викрадену квартиру через агентство нерухомості «Фарт» було продано К. за 65 000 доларів США. За отримані гроші Левко В. через агентство нерухомості «Фарт» придбав іншу квартиру, розташовану в будинку № 19 по вул. Серпова м. Харків. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Які дії має здійснити слідчий (детектив)? Які версії можуть бути висунуті в даному випадку? Складіть план розслідування.*

Список додаткової літератури

Бойко А.О. Система протидії легалізації кримінальних доходів у забезпеченні економічної безпеки національної економіки: теорія, методологія, практика : монографія. Суми : Видавництво «Ярославна», 2019. 315 с.

Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: наук.-практ. посіб.; Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. Харків : Одиссей, 2005. 312 с.

Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні: підруч. / Користін О.Є., Аркуша Л.І., Беніцький А.С. та ін.; за ред. проф. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс, 2015. 984 с.

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

ТЕМА 6. ТАКТИКА ПРОВАДЖЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2год.)

Практичне заняття №6

П л а н

1. Гласні слідчі (розшукові) дії.
2. План проведення допиту та обшуку.
3. Тактичні прийоми проведення слідчих (розшукових) дій.
4. Негласні слідчі (розшукові) дії.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. Під час допиту Карпенко Л., яка підозрюється у привласненні коштів та підробці документів, повідомила, що між нею, як директором ТОВ «РемАрго», та Сумською гімназією №7 м. Суми був укладений договір на капітальний ремонт спортивного майданчика і вона здійснювала усі роботи згідно такого договору щодо проведення ремонту за власні кошти (беручи в борг матеріали та отримуючи від інших підприємств безповоротну фінансову допомогу). Зазначала, що спочатку згідно проекту вартість робіт по капітальному ремонту, які були прораховані гімназією, складала 1 105 000 грн., а в подальшому вносились корегування до проекту, що призвело до зменшення суми проекту і договору до 948 тис. грн. Після закінчення робіт, згідно договору на рахунок товариства гімназією було перераховано 948 тис. грн. Тобто, ніякого привласнення коштів не було. Також Карпенко Л. звертала увагу суду на те, що за виконанням робіт (їх повнотою, відповідністю та якістю) здійснював контроль технагляд та проектант. Ніяких документів, при цьому, не підроблялось. По завершенню робіт було підписано акт виконання робіт без жодних зауважень і гімназія як тоді, так і на даний час не має жодних претензій по виконанню договору та по якості проведеного ремонту. Крім того, вона повідомила, що після отримання від гімназії коштів по договору вона перерахувала вказані кошти на рахунок ТОВ «Корвал», бо саме це підприємство кредитувало та давало кошти та матеріали на капітальний ремонт спортивного майданчику гімназії протягом усього часу виконання робіт по договору. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію. Які дії має здійснити слідчий (детектив)? Які версії можуть бути висунуті в даному випадку?*

2. Канадське експортне агентство надало під гарантії Уряду України державному підприємству «Укркосмос» для виготовлення та запуску першого українського геостаціонарного телекомунікаційного супутника «Либідь». Паралельно з домовленостями для реалізації проекту позаштатний радник гендиректора НКАУ уже втілював корупційну схему. Як тільки було підписано попередній контракт «Укркосмосу» з іншою компанією (далі –

MDA), він за допомогою свого друга, громадянина США, в одному офісі на Сейшельських Островах реєструє дві компанії: Briklin Limited та Odyssia Global Communication Corp. Після підписання остаточного контракту позаштатний радник забезпечив залучення обох компаній до проекту (читати — корупційної схеми). MDA з кожною компанією уклала договори про надання послуг: з Briklin Limited — як із «фінансовим координатором» виконання субпідрядних договорів із українськими та російськими підприємствами, а з Odyssia Global Communication Corp. — як представником інтересів канадської компанії з комісійною винагородою у розмірі 14,4 млн дол. США — в таку суму свої «послуги» оцінив позаштатний радник.

Однак, запуск супутника «Либідь», як однієї зі складових побудови Національної супутникової системи зв'язку України, було зірвано. Але це не звільнило Кабінет Міністрів України від обов'язку виплачувати кредит. Після того, як проект у 2018 році було зупинено, з державного бюджету продовжували щопівроку сплачувати 25 млн дол. США боргу. Станом на кінець 2019 року Уряд виплатив повну суму кредиту, гривневий еквівалент якої перевищив 6 млрд грн. *Які версії можуть бути висунуті в даному випадку? Які слідчі (розшукові) дії можуть бути проведені у цьому випадку? Охарактеризуйте особливості їх проведення у цьому випадку.*

3. Посадовець ДСА разом із директором приватної компанії організували впродовж 2020-2022 рр. закупівлі обладнання для потреб ДСА України, яке за своїми технічними характеристиками не відповідало вимогам у сфері захисту інформації, дотримання яких є обов'язковими при фіксації перебігу судових засідань. Загалом, згідно з даними експертиз, ДСА переплатила за поставлену техніку близько 53 млн грн. Також слідство встановило факт легалізації частини доходів отриманих злочинним шляхом. *Складіть план проведення допиту та обшуку. Зазначте які тактичні прийоми будете використовувати під час проведення цих слідчих (розшукових) дій. Чи є потреба у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій? Обґрунтуйте свою відповідь.*

Список додаткової літератури

Аркуша Л. І. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: характеристика, виявлення, розслідування: монографія. Одеса: Юридична література, 2010. С. 229-259.

Використання електронних (цифрових) доказів у кримінальних провадженнях : метод. рек. / [М. В. Гребенюк, В. Д. Гавловський, М. В. Гуцалюк та ін.] ; за заг. ред. М. В. Гребенюка. Київ : МНДЦ при РНБО України, 2017. 77 с.

Кудінов С.С., Шехавцов Р. М., Дроздов О. М., Гриненко С. О. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навч.-практ. посіб. 3-є вид., допов. Харків : Оберіг, 2018. 540 с.

Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

Шевчук В. М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. пр. Харків: Право, 2020. 1280 с.

ТЕМА 7. ТАКТИЧНІ ОПЕРАЦІЇ В РОЗСЛІДУВАНІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2год.)

Практичне заняття №7

П л а н

1. Тактична операція: поняття та види.
2. Загальна характеристика тактичних завдань, які виникають під час розслідування легалізації злочинних доходів.
3. Зміст та особливості побудови тактичних операцій.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Фабули

1. Підозрюваний, перебуваючи на посаді секретаря комісії Київради з питань земельних відносин та маючи доступ до інформації про наявність у столиці земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності, організував схему заволодіння трьома ділянками загальною площею 2600 кв. м. Ці ділянки були виділені підставним особам та надалі дістались компанії-забудовнику, яка почала зводити на них житло, частину з яких забудовник зобов'язався виділити родичам секретаря комісії Київради з питань земельних відносин. *Вкажіть які тактичні завдання, потрібно вирішити під час розслідування легалізації злочинних доходів у цьому випадку, та які тактичні операції будемо проводити у зв'язку з цим? Опишіть їхній зміст.*

2. Упродовж 2022 року службові особи Державного Підприємства спільно з представниками суб'єктів господарювання штучно завищували вартість предметів закупівлі на суму понад 20 млн. грн. (при ціні договору поставки близько 55 млн грн), забезпечували оплату, легалізували одержані кошти шляхом укладання фіктивних правочинів. *Назвіть тактичні операції, які необхідно провести у цьому випадку. Розкрийте їх зміст та тактичні завдання, на вирішення яких вони спрямовані.*

Список додаткової літератури

Бойко А.О. Система протидії легалізації кримінальних доходів у забезпеченні економічної безпеки національної економіки: теорія, методологія, практика : монографія. Суми : Видавництво «Ярославна», 2019. 315 с.

Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: наук.-практ. посіб.; Академія правових наук

України, Інститут вивчення проблем злочинності. Харків : Одисей, 2005. 312 с.

Шевчук В. М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. пр. Харків: Право, 2020. 1280 с.

Шевчук В. М. Тактичні операції у криміналістиці: теоретичні засади формування та практика реалізації: монографія. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2013. 440 с.

ТЕМА 8. ВИДИ ТА ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕТЕКТИВА У ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2 год.)

Практичне заняття №8

П л а н

1. Склад слідчо-оперативної групи.
2. Взаємодія детектива, слідчого, прокурора з оперативними й іншими підрозділами у протидії легалізації злочинних доходів: види та форми.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули

Ф а б у л и

Напередодні націоналізації экс-голова правління Комерційного банку розпорядився перерахувати кошти з кореспондентського рахунку, відкритого в одному з європейських банків, як погашення заборгованості за раніше виданим акредитивам двом компаніям-агротрейдерам. У результаті банку завдали збитків на суму близько 315 млн доларів (8,2 млрд грн за курсом Національного банку України). Для прикриття фактичної розтрати коштів ПриватБанку та надання вигляду законності цій злочинній схемі колишні високопосадовці банку підробили банківські документи і провели фіктивне

кредитування пов'язаної з установою юридичної особи. Таким чином, цю особу зробили боржником саме на ту суму, яку вивели через погашення акредитивів іншим компаніям. *Вкажіть склад слідчо-оперативної групи та обов'язки кожного з членів. Розкрийте можливості взаємодії між детективом та іншими суб'єктами.*

Список додаткової літератури

Бойко А.О. Система протидії легалізації кримінальних доходів у забезпеченні економічної безпеки національної економіки: теорія, методологія, практика : монографія. Суми : Видавництво «Ярославна», 2019. 315 с.

Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: наук.-практ. посіб.; Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. Харків : Одиссей, 2005. 312 с.

Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні: підруч. / Користін О.Є., Аркуша Л.І., Беніцький А.С. та ін.; за ред. проф. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс, 2015. 984 с.

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

ТЕМА 9. ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2 год.)

Практичне заняття №9

П л а н

1. Визначення видів судових експертиз, що необхідно призначати у провадженні. Підстави та порядок залучення експерта.
2. Система судово-експертних установ.
3. Підготовка матеріалів до призначення судової експертизи (залучення експерта), визначення мети та обсягу дослідження, формулювання питань експерту, підготовка зразків для експертизи.
4. Висновок експерта, його структура і зміст. Форми експертних висновків.
5. Критерії оцінки висновку експерта як джерела доказів. Експертні недоліки і помилки.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

Працівники ВіЕйБі банку погодились сприяти легалізації коштів та вчинити низку дій щодо документального оформлення операції з видачі готівки у касах банку з використанням платіжних карток Mastercard, емітованих ВіЕйБі банком та банком «Фінансова ініціатива». Власником цих банків є Капатюк. У НАБУ дізналися, що в період кінця жовтня-кінця листопада 2014 року у чотирьох відділеннях ВіЕйБі банку з використанням карток, відкритих на ім'я працівників підприємств, у тому числі колишніх, бенефіціарним власником яких є Бахматюк, проведено операції щодо видачі готівкових коштів із каси Банку рівними операціями по 15 000 грн та

становило відповідно 15 000 грн, 30 000 грн та 45 000 грн на одну особу. Всього за цей період оформлено видачу 3741 фізичній особі грошових коштів в сумі 130 549 500 грн. Водночас вказані фізичні особи ніякого відношення до цих банківських операцій не мали, готівку не отримували, нікого на це не уповноважували, банківські рахунки не відкривали, платіжні картки не отримували, а 22 фізичні особи на дату отримання у банківських відділеннях готівкових коштів уже померли. Аналогічно в двох з цих відділень ВіЕйБі банку зняли готівку за допомогою 119 платіжних карток банку «Фінансова ініціатива» в еквіваленті від 223 400 грн до 616 226 грн на одну особу. Загалом на загальну суму 48 311 831 грн. Загалом детективи і прокурори нарахували виведення аналогічним чином майже 248 млн грн в період з 13 жовтня по 21 листопада. Гроші було обернуто на користь бенефіціарного власника банку Капатюка. Розслідування триває за фактом імовірної легалізації (відмивання) коштів, одержаних злочинним шляхом в особливо великому розмірі (частина 3 статті 209 Кримінального кодексу України). *Вкажіть які форми спеціальних знань можемо використати. Які саме судові експертизи є необхідним призначити у цьому випадку? Сформулюйте перелік питань до них.*

Список додаткової літератури

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. Наказом МЮ України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

Консультації спеціаліста на стадії досудового розслідування: практичний посібник / С. О. Шевцов, О. А. Кожевніков. Харків, 2021. 37 с.

Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія і практика: монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

Особливості підготовки матеріалів для призначення судових експертиз: навчальний посібник для працівників правоохоронних органів / Укладачі: О.П. Угровецький, В.В. Аброськін, І.Р. Шинкаренко та ін. / Міністерство юстиції України; Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз імені Засл. проф. М.С. Бокаріуса. Харків: ХНДІСЕ ; Промінь, 2019. 180 с.

ТЕМА 10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ГАЛУЗІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ.

(2 год.)

Практичне заняття №10

П л а н

1. Складання запитів про надання міжнародно-правової допомоги.
2. Спільні слідчі групи як інструмент міжнародного співробітництва в кримінальних провадженнях.
3. Агентство Європейського Союзу з питань співробітництва у сфері кримінальної юстиції (Євроюст).
4. Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Європол.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули

Ф а б у л и

Заступник голови Державної Міграційної служби у Х-ській області вимагав надання неправомірної вигоди у криптовалюті або на «яндекс-гроші», які перебувають під міжнародними санкціями. Однак, він повідомив

шлях, як можна це «обійти». Розкрийте правила складання запитів про міжнародно-правову допомогу. Вкажіть склад спільної слідчої групи.

Список додаткової літератури

Аркуша Л. І. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: характеристика, виявлення, розслідування: монографія. Одеса: Юридична література, 2010. С. 229-259.

Ахтирська Н. М. Трансформація міжнародного співробітництва щодо пошуку доходів, одержаних злочинним шляхом: виклик і потреба часу. *Віче*. 2014. № 18. URL: <http://www.viche.info/journal/4409/>

Кузьмічов В. С., Чорноус Ю. М. Розслідування злочинів: міжнародне і національне законодавство. Теорія і практика : навч. посіб. Київ : КНТ, 2008. 448 с.

Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні: підруч. / Користін О.Є., Аркуша Л.І., Беніцький А.С. та ін.; за ред. проф. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс, 2015. 984 с.

Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.

Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

С п и с о к л і т е р а т у р и д о в с і х т е м

1. Бойко А.О. Система протидії легалізації кримінальних доходів у забезпеченні економічної безпеки національної економіки: теорія,

методологія, практика : монографія. Суми : Видавництво «Ярославна», 2019. 315 с.

2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. : Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / Авдєєва Г. К. та ін. ; редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. 951 с.

3. Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб : монографія. Харків : Апостіль, 2013. 232 с.

4. Журавель В. А. Вибрані твори / Володимир Журавель. Харків : Апостіль, 2016. 704 с.

5. Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія. Харків: Право, 2021. 448 с.

6. Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: наук.-практ. посіб.; Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. Харків : Одиссей, 2005. 312 с.

7. Експертизи у кримінальному провадженні: наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, Н. В. Нестор, А. В. Столітній. Київ: Норма права, 2020. 308 с.

8. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін. ; за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2017. 260 с.

9. Коновалова В. О. Избранные труды / *Вибрані твори*; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків : Апостіль, 2012. 527 с.

10. Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 1. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

11. Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 2 / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.

12. Криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів : монографія / за ред. В. В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 430 с.
13. Криміналістична профілактика економічних злочинів: наук.-практ. посібник / кол. авт. : С. В. Веліканов, В. А. Журавель, А. Ф. Волобуєв, В. М. Шевчук та ін.; за ред. проф. В. А. Журавля. Харків: Харків юридичний, 2006. 298 с.
14. Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні: підруч. / Користін О.Є., Аркуша Л.І., Беніцький А.С. та ін.; за ред. проф. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс, 2015. 984 с.
15. Протидія економічній злочинності / П.І. Орлов, А.Ф., Волобуєв, І.М. Осика, Р.Л. Степанюк, І.М. Зарецька, Едвард Картер, Річард Ворнер. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. 568 с.
16. Салтевский М. В. Основы методики расследования легализации денежных средств, нажитых незаконно: конспект лекций. Харків: Знание, 2000. 19 с.
17. Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія і практика: монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.
18. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.
19. Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.
20. Шевчук В. М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. пр. Харків: Право, 2020. 1280 с.
21. Шепітько В. Ю. Вибрані твори / Избранные труды / В. Ю. Шепітько. Харків : Апостіль, 2010. 574 с.

22. Шепітько В., Шепітько М. Кримінальне право, криміналістика та судові науки: енциклопедія / Валерій Шепітько, Михайло Шепітько. Харків : Право, 2021. 508 с.
23. Developments of criminalistics theory and future of forensic expertology: liber amicorum profesoriui Egidijui Vidmantui Kurapkai. Collective monograpy / Malewski H., Matulienė S., Shepitko V., Shepitko M., Shevchuk V. and others. Vilnius, Lithuanian association of criminalists, Mykolas Romeris University, 2022. 608 p.
24. Zhuravel V. A. Crime mechanism as a category of criminalistics. *Yearbook of Ukrainian law: Coll. of scientific papers* / responsible for the issue O.V. Petryshyn. Kharkiv: Pravo, 2021. №13. С. 390-404.
25. Konovalova, V.O., Stratonov, V.M., & Savelieva, I.V. Biometric personal data and their use in the investigation of criminal offences. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 2021. 28(4), 289-300.
26. Konovalova V. O., Shevchuk V. M. Modern criminalistics in the conditions of war: problems of adaptation and reload. *Modern research in world science: Proceedings of the 5th International scientific and practical conference* (August 7-9, 2022). SPC —Sci-conf.com.ua. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 896-903.
27. Latysh K., Demidova Y. Corruption offences in the sphere of medications circulation: investigation problems. *Wiadomosci lekarskie*. Warsaw, Poland. ISSUE 11. Part 2, November 2021. (Польща) (у співав.) P. 2896-2900.
28. Orlovskyi R., Us O., Shevchuk V. Committing a Criminal Offence by an Organized Criminal Group. *Pakistan Journal of Criminology*. Vol.14. № 2. April-June 2022. Pp. 33-46. [http://www.pjcriminology.com/publications/committing - a-criminal-offence-by-an-organized-criminal-group/](http://www.pjcriminology.com/publications/committing-a-criminal-offence-by-an-organized-criminal-group/)
29. Textbook of criminalistics. Volume I: General Theory. Edited by H. Malevski, V. Shepitko. Kharkiv: Apostille Publishing House LLC, 2016. 474 p.
30. The basics of criminalistics: practical manual / Anna Myrovska, Artem Samodin, Tetiana Tsymbaliuk and other; under the general editorship of Anna Myrovska. Kyiv: Osvita Ukrainy, 2021. 148 p.

31. Shevchuk V. M. Criminalistic support of activities of the Bureau of Economic Security of Ukraine: problems and directions for improvement. *Problems of Legality*, 2022, (156), 114–129. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/246537/252062>
32. Shepitko V. Introduction to criminalistics. Kharkiv: Apostille Publishing House L.L.C, 2021. 168 p.
33. Shevchuk V.M. Methodological problems of the conceptual framework development for innovation studies in forensic science. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 2020, 27(2), 170-183. <http://visnyk.kh.ua/en/article/metodologichni-problemi-formuvannya-ponyatiynogo-aparatu-kriminalistichnoyi-innovatiki>.
34. Shepitko V., Shepitko M. The role of forensic science and forensic examination in international cooperation in the investigation of crimes. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 2021, 28 (1), pp. 179-186.
35. Shepitko V., Shepitko M. Teaching criminalistics and forensic sciences in Ukraine: historic and contemporary perspectives. *Криміналіст періодований*. № 21/22. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2021. С. 39-47.

Нормативно-правові акти

1. Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: затв. Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>.
2. Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, затв. Наказом МВС України від 17.07.2017 № 591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text>.
3. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: затв. Наказом МВС України від 10.09.2009 № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09#Text>.

4. Інструкція про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: затв. Наказом МВС України від 19.08.2019 № 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>.

5. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом МВС України від 03.11.2015 № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

6. Інструкція про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: затв. Наказом МВС України від 11.09.2001 № 785 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1066-01#Text>.

7. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. Наказом МЮ України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

8. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (листопад 1990) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029.

9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

11. Про затвердження Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення: наказ Міністерства фінансів України від 8 липня 2016 року No 584. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1047-16>.

12. Методологія проведення антикорупційної експертизи: затверджено наказом Міністерства юстиції України «Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи» від 24.04.2017 №1395/5. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17/card6#Public](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17/card6#Public).

13. Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної служби : затв. Наказом МВС України від 21.09.2020 № 675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0022-21#Text>.

14. Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію Служби безпеки України та атестацію судових експертів : затв. Наказом ЦУ СБ України від 24.12.2014 № 855. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-15#Text>.

15. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України : затв. Наказом МВС України від 03.11.2015 № 1343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text>.

16. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затв. Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

17. Положення про Раду з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: затверджене постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 08.09.2016 №613 // Урядовий кур'єр. – 2016. – №174.

18. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.2014

№1702-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №50-51. – Ст. 2057.

19. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

20. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 4 листопада 1999 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_102.

Інтернет-ресурси

1. Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://dspace.nlu.edu.ua/>

2. Електронний репозитарій ДВНЗ Ужгородського національного університету - <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

3. Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://library.nlu.edu.ua/>

4. Національний науковий центр «Інститут судових експертиз імені засл. проф. М. С. Бокаріуса» - <https://www.hniise.gov.ua>

5. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

6. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

7. Офіційний веб-портал Групи з розробки фінансових заходів протидії відмиванню коштів - <http://www.fatf-gafi.org>

8. Офіційний веб-портал Комітету експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму - <https://www.coe.int/en/web/moneyval/home>

9. Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора - <https://www.gp.gov.ua/>

10. Офіційний веб-портал Державного Бюро Розслідувань. - <https://dbr.gov.ua/>
11. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
12. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України <https://mvs.gov.ua/uk/>
13. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
14. Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>
15. Офіційний веб-портал Національної поліції України – <https://www.npu.gov.ua/>
16. Реєстр методик проведення судових експертиз - <https://rmpse.minjust.gov.ua>
17. Харківський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України – <https://ndeks.kh.ua>
18. Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз СБУ - <https://ssu.gov.ua/naukovo-doslidnytskyi-instytut>